

Comunidade Autónoma / Departamento / Estado	GALICIA
Municipio	MONDOÑEDO
Edificio	Catedral Basílica da Nosa Señora da Asunción
Dirección	
	43.4285557 -7.3624145
Protección	<p>Ben: Catedral da nosa Señora dos Remedios Igrexa Catedral Comunidade Autónoma: C.A. Galicia Provincia: Lugo Municipio: Mondoñedo Categoría: Monumento Código: (R.I.) - 51 - 0000080 - 00000 Registro: (R.I.) REXISTRO BIC INMUEBLES: Código definitivo Data de Declaración: 23-05-1902 Data Boletín Declaración: 24-05-1902 MINISTERIO DE EDUCACIÓN, CULTURA E DEPORTE (19-07-2015)</p> <hr/> <p>Nomeada basílica por Xoán XXIII cunha bula datada o 9 de marzo de 1959.</p>

Segundo SARTHOU CARRERES ("Catedrales de España" - 1952)

Este monumento religioso es el más importante de la ciudad; pero a su severa arquitectura protoojival, del siglo XIII, se le adhirió una fachada barroca en el XVIII, bajo el rosetón gótico de los albores del XVI, de gran mérito artístico (como las pinturas murales, del XV, en el interior del templo)...

La fachada del templo aparece muy variada, con reformas de 1546 y 1705. Su puerta es románica, con arcos abocinados de medio punto, sobre columnas laterales, y tímpano sobre dintel. Prescindiendo del rosetón, estatuas y añadidos, sólo diremos que flanquean esta fachada dos torres gemelas, con campanas y reloj.

Descricion

Un panel de información turística na portada di:

A Catedral construída no século XIII recolle, cunha planta de cruz latina, diversos estilos arquetónicos (románico, gótico e barroco) e conta cun claustro interior que dá acceso ao Palacio Episcopal. Desta construción é preciso salientar o Rosetón situado na fachada principal e as pinturas murais de época medieval da nave central.

A última gran reforma na mesma ten lugar na fachada no século XVIII. Esta consiste na construción de dúas novas torres cadradas en substitución das anteriores redondas e máis pequenas. No 17178 inagúrase a primeira (da esquerda) e no 1720 a segunda (da dereita).

As dúas torres corresponden á separación simbólica habitual de torre de campás e torre do reloxo, aínda que neste caso, pouco habitual, as campás atópanse na torre norte.

O elemento de maior interese non é o reloxo, do XIX, en pleno funcionamento, ou as campás, cunha anepígrafa, probablemente do século XIV e o resto do XVIII e XIX. O maior valor deste conxunto é que non foi nunca mecanizado e que os seus toques son interpretados de xeito manual polo campanero Valentín INSUA e os seus axudantes. Esta actividade é tan importante que debería ser protexida como Ben de Interese Cultural de Carácter Inmaterial.

Pascual CALVETE HERNÁNDEZ *Catedral de Mondoñedo (Lugo)* (1991) transcribe unhas actas capitulares que se refiren á fundición da campá "das medias" en 1728 así como a baixada da grande do reloxo, Jerónima "... de xeito que se poida tañer a voo". En 1851 fúndense a Paula e Ronda polo veciño de Mondoñedo Francisco BLANCO PALACIOS (sic) aínda que Manuel Díez fundidor de Astorga pretendeu a rescisión do contrato para facelas el máis baratas. En 1868 vólvese a romper a Paula, que é refundida por Nicolás María DÍEZ de León. Ese mesmo ano bendinse e dan novo nome ás campás (segundo veremos máis adiante). Finalmente en 1884 a Paula se rajó nuevamente e foi refundida por Esteban ECHEBASTER de Vitoria, que é a actual campá. Propoñemos a seguinte táboa comparativa:

Número (1)	Nome tradicional (2)	Nota (3)	Nome campá (4)	Nome bendición (5)	Orde (6)
1	Agonía menor	Lab 5 24	Santa Bárbara	Fructuosa Bárbara das Dores	5
2	Agonía maior	Lab 5 46	Juan	Gonzala Juana da Expectación	6
3	Esquilón novo	Mib 5 33	Sen nome	Martina de Jesús, María j José	4
4	Esquilón vello	Sol 4 - 44	Anepígrafa	Feliciana, Aldeodata do Patrocinio	7
5	Prima	Reb 4 - 35	Santiago e Rosendo	Jacoba María Concepción	2
6	Ronda	Mib 4 - 11	María Rosenda	Rona Rosenda María Natividad	3
7	Paula	Sol 3 04	Santa Paula	Paula da Asunción	1

Campás

Notas

1. Numeramos as campás por diámetro, de menor a maior. Non só é unha numeración habitual de campás, senón que é obxectiva: o diámetro dá unha referencia exacta en centímetros.
2. Utilizamos o nome tradicional, como referencia do nome da campá. A fonte foi o campanero Valentín INSUA, e ese nome ten sentido tanto para el como para os habitantes de Mondoñedo.
3. A nota está medida a partir da análise sonora da grabación digital das campás. Analizada por Francesc LLOP i ÁLVARO, e utilizando a ferramenta Wavanal.
4. Nome que figura na campá. En seis das sete campás vai precedido da Sagrada Familia, completa (os tres membros Jesús, María e José) ou simple (Jesús María). Esta utilización da Sagrada Familia é habitual desde polo menos o século XVIII ata os nosos días nas campás galegas, aínda que é pouco habitual ou inexistente fose de Galicia. Precisamente nin a campá máis antiga, anepígrafa, nin a máis moderna, a Paula, lévano. No último caso explícase, por ser fabricada por un fundidor vasco.
5. Numeración de CALVETE na obra citada. Supoñemos que as numera de menor a maior, aínda que os nomes non coinciden nin cos tradicionais nin cos inscritos. Ata, a campá conventual está cambiada de orde.
6. Nome outorgado polo bispo de Mondoñedo en 1868 ao volver bendicir as campás. Non corresponde nin co nome inscrito nin co tradicional.

Fotos	137
Toques actuais de campás	<p>As campás tócanse exclusivamente de forma manual. Na torre alta das campás, dúas tócanse a abalo e outras dúas co badajo, mediante as correspondentes cordas que chegan ata media torre. Alí chegan tamén as tres cordas correspondentes ás campás maiores, situadas na parte baixa da torre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esquilón o sábado ás 18:30 • Ángelus - Xoves e Domingo, 33 golpes • a Alzar - Dúas veces tres golpes • repenique (antes do volteo) coas dúas Agonías • volteo de tres campás (as tres maiores) para o patrón San Lucas, a Ascensión, San Roque, Xoves e Sábado Santo, Corpus e Nochebuena. • a Incendios • a Mortos, pola parroquia de Santiago, coas campás da Agonía tócanse 2 veces (muller) ou 3 (home)
Conservación, mantemento	
Propostas	<p>A instalación é tradicional e debe ser conservada para protexer a sonoridad e outros valores culturais. Calquera mecanización deberá conservar estas calidades, reproducir os toques tradicionais e permitir os toques manuais.</p> <p>Debe resolverse o acceso ás aves á planta alta, pechando polo menos a cúpula cunha rede metálica, para impedir a súa anidamento.</p> <p>As campás deben ser limpadas, por dentro e por fóra, para recuperar a sonoridad orixinal. Os cepos de madeira deben ser restaurados, conservando na medida do posible todas as partes orixinais incluídos os herrajes, substituíndo os cojinetes por rodamientos autocentrados, así como aqueles elementos que esixa a seguridade. Non obstante as partes substituídas serán iguais ás orixinais.</p> <p>Os badalos serán das mesmas características que os actuais, incluído tamaño da bóla e peso. As campás deben balancear, voltear e repicar. Deben ser dotadas igualmente dunha palanca de volteo no lado dereito, para permitir o toque mediante soga.</p> <p>Sería recomendable unha mínima mecanización para permitir o toque de certos sinais diarios como o Ave María ou as Ánimas, con mecanismos que tiren no seu caso das cordos dos badalos directamente, e evitando a motorización das tres campás de volteo.</p> <p>A Ronda, que agora oscila soamente, debe recuperar a posibilidade de voltear, mantendo, como as outras campás, o cepo en todo aquilo que sexa posible.</p> <p>Aínda que a Catedral está protexida co maior nivel existente para un inmueble, sería conveniente declarar Ben Moble de Interese Cultural a campá gótica anepígrafa, así como incluír no Inventario de Bens Mobles ao reloxo e as demais campás.</p> <p>Sobre todo debería protexerse como Ben Cultural de Carácter Inmaterial tanto o funcionamento manual do reloxo como os toques exclusivamente manuais desta Catedral.</p>
Autors da documentación	ÁLVARO MUÑOZ, Mari Carmen; LLOP i BAYO, Francesc
Data	20-07-2016

Campás desaparecidas

Localización	Campá	Fundidor	Ano de fundición	Diámetro (en cm)	Peso
	Paula (refundida)	BLANCO CHARLO, FRANCISCO ANTONIO (1804-1878)	1851	157	1467
	Paula (refundida)	DÍEZ, NICOLÁS MARÍA (LEÓN)	1868	157	1467

Campás actuais

Localización	Campá	Fundidor	Ano de fundición	Diámetro (en cm)	Peso
Espadana	Campá da Traizón (0)		1800ca	50	72
Museo da Catedral	Dos cuartos (a)			20	5
Museo da Catedral	Das horas (b)		1850ca	30	16
Torre alta das campás	Agonía menor, Feliciano Aldeodata de Patrocinio (1)		1350ca	55.2	97
Torre alta das campás	Agonía maior, Frutuosa Bárbara de los Dolores (2)	BLANCO PALACIO, FRANCISCO (MONDOÑEDO)	1851	57	107
Torre alta das campás	Esquilón novo, Gonzala Juana de la Expectación (3)	HAZA Y PALACIO, FRANCISCO	1792	69	190
Torre alta das campás	Esquilón vello, Martina de Jesús María y José (4)	BLANCO PALACIO, FRANCISCO (MONDOÑEDO)	1816	82	319
Torre baixa das campás	Ronda, Rosenda María Natividade (5)	HAZA Y PALACIO, FRANCISCO	1813	110	771
Torre baixa das campás	Prima, Jacoba María Concepción (6)	BLANCO CHARLO, FRANCISCO ANTONIO (1804-1878)	1851	111	792

Torre baixa das campás	Paula de la Asunción (7)	ECHEBASTER, ESTEBAN (VITORIA)	1885	157	1467
Torre do relox	Dos Cuartos (A)		1728	47	60
Torre do relox	Das Horas (B)	ALONSO DE VIADERO, DIONISIO	1720	117	607

Reloxos

Reloxo mecánico (1)	Desaparecido Parado
Autor	FERNÁNDEZ LOMBARDEO, JUAN ANTONIO (SANTA EULALIA DE OSCOS)
Empresa de mantemento	FERNÁNDEZ LOMBARDEO, JUAN ANTONIO (SANTA EULALIA DE OSCOS)
Data de construción	1773
Descrición	
Reloxo mecánico (2)	Existente En funcionamento Directamente no eixe con manivela ou outro elemento
Autor	ISASMENDI, CÁNDIDO (BILBAO)
Empresa de mantemento	ISASMENDI, CÁNDIDO (BILBAO)
Data de construción	1863
Descrición	<p>Remóntase o relox, é dicir dáse cordo ás pesas cada semana, manualmente.</p> <p>O relox, situado na torre sur, ten dúas campás na mesma torre para os cuartos e as horas. Hai igualmente dúas campás pequenas, situadas no museo, para eses toques, coa transmisión por cable de aceiro desconectada ou rota.</p> <p>Tanto a campá dos cuartos da torre do relox como as dúas campás do museo teñen os mazos por gravidade mal regulados e quedan pegados cando tocan. Aparentemente a campá das horas da torre está ben regulada.</p>

Información completa: [Catedral Basílica da Nosa Señora da Asunción - MONDOÑEDO \(GALICIA\)](#)